

Kendinizi Bu Dünya'ya Borçlu Hissedenlerden misiniz..

Prof. Dr.-Ing. Şenel ERGİN

Kendimle başbaşa olduğumda,

ki günün büyük kısmını böyle yaşayamazsam o günkü yaşantım kısa kalıyor,
“varlığımın bana olan aidiyetinin” daha çok bilincine vararak / hissederek yaşamaktayım.

Eşref -i Mahlûk olarak indirilen insan olmağımın biricikliğini yani..

Bunu bütün ruh – kalp ve gönül bağlamında idrak etmeye çabalıyorum.

Dünyaya böyle bakabilmenin insana huzur, sükûnet ve varlığı idrak edebilme becerisi olarak geri döndüğüne / döneceğine de inanarak.. zaman zaman da bunu yaşayarak..

Kendimle başbaşa olduğumda.. beynimin (önlobunu) - korteks aklımı çok kullanmam da gerekmiyor.

Kendimden öte kimse ile uğraşmam da gerekmiyor..

Ancak..

Varlığımın kamuya ait yüzü ile sosyal alanda varolmam gerektiğinde..

anında kendiliğinden ve zahmetsizce devreye giren ve nasıl olduğunu bilemediğim bir “iç emirle” işlevsel olmaya başlayan korteks aklım.. önümden giderek yol göstermeye başlar.

Sanki

baştan sona işlevsel bir beyin fonsiyonundan ibaret imişim gibi..

yaşarım ve bu durumdan varlığımın ruh / kalp / gönül boyutu hiç yara almaz.

Çünkü onlar varlığımın, eylemsel beynimi yönlendiren ana karar vericileri sıfatıyla alandan süreli olarak geri çekilmişlerdir.

Kırkdört yıl süren aktif Akademik Yaşantım boyunca böyle yaşadım.

“Aktif” sözcüğü sözün gelişi.. Ben hâlâ böyle yaşamakta ve bilgi üretmekteyim.

Kamusal Alan'da bilinçle yaşadığım her an, “düzgün” düzenlenmiş bir süreklilik arzeden akışa sahip olmak zorundadır..

Bunun için hiç zahmet etmem..

Ama.. bilinçli yaşadığım an'ın niteliği budur..

Bu durum takıntı bağlamında ele alınabilir mi..

Bana göre HAYIR.

Çünkü yapmakta olduğum, ilgilendiğim her ne ise, anlamını yitirdiği anda olduğu gibi kalır..

O işi katlar kenara koyar; tereddütsüz arkamı döner ve zaten kenarda sırasını bekleyen başka bir işe koyulabilirim.

Sadece somut – maddeye bağlı işlerde değil..

Kişiye tüketen, kötüye kullanmaya heveslenen insanî ilişkilerde de..

Çünkü kamusal ya da özel

ve arkadaş bağlamının dışına düşen insanî ilişkiler de benim için “iş” kapsamındadır. ve ben tüm işlerimin düşünmeksizin “dostu” olurum..

Bu dostlukların arasında 10, 15, hatta 20 yılı aşan bağlar kurulmuştur;

ancak dostluğumu çekinmeden, usanmadan verebildiklerim arasından arkadaşım olabilenler yok denecek kadar azdır..
Her vakit çok az arkadaşım olmuştur..

Duyarlı.. sevgi ve şefkati eksik olmayan, dinleyen - anlayabilen - onarabilen bir dost olurum.
Ancak.. hizmet alanlar arasında bu dostluğun yaşarken farkına varanına her zaman denk gelemiyorum.

Az da olsa durumu şaşırıp beni üzenler de olabiliyor.

Her durum ve koşulda sadece kendisini düşünenlerle uzun uzun birarada kalamıyorum.

Sonuçta kalp kırmamaya özen göstererek elbette, geri çekilmek farz oluyor..

Olanın yaşayana ağır gelebileceğini hissedebiliyorum ama..

Sınırı aşan ben olmuyorum.

Her daim sınırdaki kalanım ben..

Ömrüm insanlara adanmışlık boyutunda hizmet etmekle geçti.. geçiyor..

Yaptığım iyi midir.. Kötü müdür.. Onu Rabbim bilecek..

**Benim için şu veya bu kişi olması arasında bir fark olmuyor;
ihtiyacı olana hizmet geçerli hizmettir.**

**İhtiyacı olana hizmet aslında Allah'a yönelmiş ibadet hükmündedir;
Allah'ın doğru gördüğüdür; Allah'a olan kişisel borcun ödenmesidir.
Yani özü budur..**

Bu dünya'da görünen boyutu ile de, Allah'ın koyduğu sınırlar içinde, Hududullah bağlamında, yaşamaya çalışmaktır.

Yine O'na yöneltilen Şükür ve Hamd-u senadır.

**Borç öderken de, "benlik" algısı / varlığı ortalıkta dolaşamaz;
"Ben" olarak ön planda yer alamam; nefis her an geride edebiyle bekler.**

Arkadaşlık ise buna benzemez; o başka bir değerdir.

Arkadaşlık karşılık ister.

Arkadaşla aynı anda aynı şeyler yaşanır.. aynı değerler, aynı duygular paylaşılır..

Gönüller karşılıklı olarak birbirini onarır, mutmain kılar.

HAYIR.. takıntı değil..

Gençliğimde her sabah yatağımdan doğrulurken, ayağa kalkmadan önce ellerimi açıp,
"Allah'ım bana yaşama zevki, çalışma aşkı ver" diye dua ederdim.

Annemin Hakk'a yürümesinden sonraki günlerin birinde bu duamı hatırladım.

Bu duam Berlin'e gidene dek böyle sürmüştü..

Ve unuttum..

An itibarıyla böyle dua etmiyorum..

Dualarım da değişti..

Çünkü anlamlı gördüğüm ve huzurlu seyreden bir yaşamım var
ve kesintisiz çalışmak da varolma biçemim.

Bu açıdan eksikliğim yok ki, Allah'tan yardım dileyeyim.

Daha sonra.. birbiri ardına ve uzun bir zaman kesidinde de aynı anda altı doktorantı eğitmeye başladığımda..
bu dua biraz değişerek kendiliğinden geri geldi
ve başlayan güne uyandığım an'a müdahil oldu.

“Allah’ım.. yanlış yapmama izin verme Ya - Rabbim.”

“Allah’ım.. kötülük yapmama izin verme Ya - Rabbim.”

“Yanlış yapmaktan, kötülük yapmaktan sana sığınıyorum, Ya - Rabbim.”

Bizim mesleğimiz, başka mesleklere pek benzemez. Kefareti çok uzun menzildir.
Bizler gönül ve beyin gibi Yaradan’ın insana emanet ettiği iki cevheri eğitir ve yönlendiririz;
yani ben Doktorantlarımın eğitiminden sorumlu kişi olarak, yaptıkları işin niteliğinden de sorumluyum.

Verdikleri hizmetin iyiliği de.. kötülüğü de Allah’ın nezdinde bana kadar uzanır..

Yıllarca yatağımdan yeni başlayan güne doğrulurken ellerimi O’na uzatarak
bana yardım etmesini dilemek, yapabileceğim tek doğru şeydi.

Artık böyle de dua etmiyorum.. kendiliğinden bitti..

Şimdilerde Allah’tan tek dileğim var..

Kendi rızasını verebileceği **“kulu”** olarak beni kabul etmesi..

Elbette **“iyi bir evlat”, “iyi kardeş - iyi komşu - iyi dost”** olabilmeyi de dilemekteyim.

Allah’tan dileğim ve tek duam budur artık..

Bütün bunların nedeni nedir, bilir misiniz..

Doğmuş olmaklığımın beni borçlu kılmış olması..

Ben **“görevlendirilmiş bir kul’um”**.

Allah’a iman eden takva sahibi tüm Müslümanlar gibi..

Şurada sevgili annemin Hakk’a yürümesinden bu yana İlâhiyat çalışmalarım ile meşgulüm.

Oysa bu borçlu olma durumunu kendimi bildim bileli hissetmekteyim.

Ergenlik öncesi dönemimden bu yana çok konuşmayan, çok gülmeyen

ve baktığını gören biri olarak yaşamak

ve de başka türlü yaşayamamak nasıl bir şeydir düşünebilir misiniz..

Ve insanı neye benzetir..

İlk **“borç ödeme”** vak’amı sanıyorum, orta son ya da lise bire giderken yaşamaya başladım.

Kayıt yok.. hatırlayabildiğim kadarı da bu..

Adı Dilek.. Mahalle arkadaşım..

İlkokul mezunu.. Evde oturuyor. Pek arkadaşı yok..

Yıllarca evinde terzi olarak çalışan annenin kazandığı para yetmez olduğunda..

çareyi yine kendi bulmak ve

“terziliği, bohçacılıkla değiştirerek” evin dışında çalışmak zorundadır..

O yıllarda **“satış temsilciği”** mesleği henüz keşfedilmemişti ama kadın kumaş pazarlayarak..

geçimlik parayı kazanmayı başardı.

Evin geçimini sağlayacak **“baba”** yok,

Evde bir erkek var da, kadına asalak erkeklerden..

Dilek de evin **“kadını”** olmak zorunda..

Arada karşılıklı olarak birbirimizi ziyaret ediyoruz; pek sık olmuyor elbette.

Haftada birbuçuk günlük bir “boş” zamana sığdırılması gereken çok işim var.

Dilek de çok mutsuz.. Çeyiz işlemek de bitti. Zevk vermiyor artık.
Mahalledeki arkadaşları da okula gitmeye başladı.. Sonbahar, okullar açıldı ..
Süzgün, asık denecek bir yüz ifadesi.. duygularımı anlatamıyor..

Ona birden.. neden okula gitmeyi düşünmediğini, sordum, yeniden başlayabilirdi.
“Bu halimle mi..”

Boylu, gelişmiş bir beden yapısı vardı.. yani bana nispetle..

Ben daha ufak tefektim, öğrenci gibi.

Dilek ise “gelinlik kız” statüsüne geçebilirdi.. amma.. aile durumu..

“O zaman evde çalış, her yıl okulda imtihana gir ve ortaokul diplomanı al” dedim.
Gözlerini kocaman açarak.. “Ben nasıl yaparım” dedi.

Yıl, 1960’ın son çeyreği ya da 1961 – 62 öğretim yılı olmalı..

“Ben sana yardım ederim, birlikte çalışabiliriz. Yapabileceğini düşünüyorum.” dedim.

Öyle kalakaldı.. Konuşma bitti. Ben de evlerinden çıktım.

Çok kısa bir sürede.. evlerinde ana – kız, karar verdiler..

Dilek ortaokul birinci sınıf kitaplarını aldı, kalem defter silgi; öğrencim olmaya hazır..

Her hafta cumartesi günleri sabah yarım gün okul, evde öğlen yemeği
ve hemen Dilek’lerin evinde yaşdaşıma verdiğim öğretmenlik hizmeti..

**Elbette karşılıksız bir hizmet.. karşılığı zimmetimden düşülen borçluluk payım..
Allah ne yaptığımı elbette görüyor..**

Öğretim dönemi boyunca – aylarca kesintisiz süren hizmetin sonunda bir gün..

Dilek ciddiyetle bana bakarak.. önümüzdeki öğretim döneminde okula yazılmaya karar
verdiğini söyledi..

İlk anda çok az olan “boş” zamanımı vermenin ötesinde beni de gittikçe yoran bu hizmetin
bitecek oluşunu hissetmek aynı anda hem sevinmemi hem de şaşırمامı sağlamıştı.

Birden.. “boy sorunun”..

“En arkada otururum” dedi, birbirimize gülümsedik.

Dilek gerçekten bir sonraki öğretim döneminde okula kaydoldu.

Ortaokul diplomasını aldı

ve bir Bakanlığın il müdürlüğünde devlet memuru olarak çalışmaya başladı
ve evlendi.

Ben de o sırada Üniversite öğrencisi olarak Ankara’ya yerleşmiştim.

Düğünü ve kiminle evlendiği hakkında bilgim olmadı..

Bunu da unutmuşum..

**Ancak.. bu hâl durumu bende kesintisiz işleyen bir nitel özellik olarak sabitlendi..
Her durum ve koşulda öncelikle hizmet alan değil hizmet veren / verebilen bir kişi
oldum.**

Neden.. Çünkü hâlâ görebiliyorum.. yapabiliyorum..
Çünkü borcumun bilincindeyim..
Annemin Hakk'a yürümesinden bu yana,
Rabbim'e borçlu olma durumunu idrak edebildiğim,
özetle.. nitel özelliğimin adını koyabildiğim için de hamd ve şükrediyorum.

Yaşlılık dönemini yaşayan biri için, kim olduğunu idrak edebilmiş olmanın da, huzurlu yaşamın tek nedeni olduğunu söylemek isterim.

Sorgulanmayan yaşamın yaşam olmadığından söz edilir ya..

kişi kendi yaşamının anlamlı olup olmadığına karar vermesinden önce..
kim olduğuna, kendisine emanet edilen ödünç yıllarını
nasıl yaşayarak geçirmiş olduğuna bakmalı önce..
sorgulama bu kanalda seyretmeli..

Sorgulanan şey yaşam değil, bu yaşamda seyreden edimler olmalı..

Yaşam YAŞANTI anlamında toplanmış sonuç üründür / birikmiş eylemlerin külli sonucudur.

Sorgulanacak şey süreç olmalıdır ki, bu da sonuçta kişinin tutum ve davranışlarıdır, eylemleridir ve ecel anına kadar kesintisiz sürer.

Ve “neresinden dönülse kârdır” sözü de bu bağlamda anlam kazanır.

Geçmiş yaşantılar anlamında “yaşam”ı döndüremezsiniz..

Farkına varılmadığı süre içinde de, yaşanti anlamında “yaşam” katmerli borç olmuştur bile..

Kişinin geriye döndürebileceği şey aslında gelecekteki edimlerinin niteliği olacaktır ki bu da doğrudan nefsinin hükmü altına girmiş olan vital (yaşam) enerjisinin deyim yerinde ise zapt - ı rapt altına alınması işlemidir.

Sınırlandırılacak olan kişinin rahat olmaya alışmış nefsidir;

varoluş biçimidir;

hakk'ın koyduğu sınırlar bağlamında yaşamaya niyet etmesidir.

Çünkü yaşamı sorgulamak demek..

kişinin kendi tutum ve davranışlarında,

dışa yönelen edimlerinde Hakk'ın yaşama koyduğu sınırların (Hududullah) içinde kalarak, yaşama kararına sadık kalmayı başarmak anlamında ve hükmündedir;

bunun çok zahmetli seyredeceğini de bilerek.. Kolay iş değildir.

Düşünmesini mantıklı bir dizge içinde başarabilen de bu sözü zaten böyle anlar.

Yaşanti boyutunda edimin içinde edimin kendisini sorgulayarak..

yaşam bütünlüğüne evrilmesini sağlayabilmektir, sorgulamak..

Her durumda bu sözü söyleyen Filozofun bu düşüncede olduğu kesindir..

Şimdi.. durup dururken neden kendimi merkeze alan böyle bir yazı yazdım..

Kendiliğinden oldu ve nedensiz de değil elbette.

Sizlere, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü mezunu olan, aynı bölümde “Türk-İslâm Felsefesinde Tasavvufî Eğitimin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezini tamamlayarak, İ.Ü. İktisat Fakültesi Sosyal Yapı-Sosyal Değişme Anabilim Dalı'nda “Modernleşme Sürecinde Moda-Zihniyet İlişkisi” başlıklı teziyle sosyoloji doktoru olan **Fatma Barbarosoğlu'ndan söz etmek istiyorum.**

Özetle, Fatma Hanım'ın iznine sığınarak..

Felsefe eğitiminin verdiği, baktığı alanı görebilme becerisiyle sosyal alanda söz söyleme yetkinliğine ulaşabilmiş, Felsefe-Sosyoloji ara kesitinde bilgi üretebilen bir düşünür - yazar olduğunu söylemek ve anlatmak istiyorum.

Belki de kendisine olan sevgim ve ilgim

aynı kulvarda birbirinden habersiz kendine özgü varoluşlarımıza ve faydalı - olma niyetlerimize

ve eylemleri varlıklarımıza,

kendimizle başbaşa kalabilme becerisinin yarattığı anlaşılama durumumuza

ve kamu'nun cılız düşünce dünyası'ndaki yalnızlığımıza

temellenmektedir; bilemiyorum..

FATMA BARBAROSOĞLU'NU ilk kez, grup arkadaşlarıyla birlikte çıkardıkları “NİHAYET” dergisi üzerinden tanıdım.

Benzersiz mükemmellikte olan bu dergi, eğitimi – öğretimi bir grup kadın tarafından yayına hazırlanıyordu.

Hayran olmuştum, her ay yenisi yayınlanıncaya kadar tane tane okumaktaydım.

İşlerini iyi yapan, özenli ve düşünebilen kadınlardı bunlar..

Şimdilerde Yeni Şafak gazetesindeki köşe yazılarını okumaktayım.

Arşivde olan ilk yazısından başlayarak.. şimdiki zamana dek her yazısını özenle okumaktayım.

Yakında sizlere daha fazlasını söylemeyi umuyorum, biraz sabır..

Şimdi şöyle düşünebilirsiniz.

kendisinin tanıtılmaya ihtiyacı mı var.. YOK elbette..

Ancak, özünde..

bir kişiyi ya da fikri - düşünceyi tanımak, doğrudan hedefle aramızda olan “Mesafe Sorunu”nu¹ aşma konusudur.

“Mesafe sorunu”nu Barbarosoğlu 15.04.2008 günlü köşeyazısı'nda şöyle tanımlıyor:

“Mesafe sorunu derken kast ettiğim bu işte.

Eylem, olay odaklı düşünememek.

Bizden olanların her şeyini sevmek, bizden olmayanların her şeyini yargulamaya kalkmak. “

Barbarosoğlu'nun bu düşüncesine katılmamak sizce mümkün müdür..

Barbarosoğlu, F.: “Kafası kesik tavuk gibi” yaşamak , 15 Nis 2008

<https://www.yenisafak.com/vazarlar/fatma-barbarosoglu/kafasi-kesik-tavuk-gibi-yaamak-10385>

erişim:24.04.2022

(Devamı izleyen sayfada)

Arada aşılamayacak kadar, fiziki ve mental farklılık varsa, bu engeller kolay kolay kaldırılamıyor.

Tanımak istediğimiz kişiye önce yakın olabilmeyi / yanaşabilmeyi başarmak gerekiyor. Deneyimlerime dayanarak konuştuğuma emin olabilirsiniz.

İşte ben bu mesafe sorununu başarabildiğimce azaltmanın derdinde olacağım. Fatma Hanım, kendi yerinde ve sağlam duruyor.

O kadar sağlam olmayan çoğunlukla.. kendini tanımayan ve nerede bulunduğunun bile ayırdında olmayan benim çevrem “kültürlü” - öğretimli kişileri ve her zaman söylediğim – yazdığım gibi kendi yüksek öğretimli çevrem için yazmaktayım.

Gerekli altyapıya sahip olmayanlar ise çoğunlukla zaten yazdıklarımın da pek bir şey anlayamıyorlar..

Allah’a emanet olmanız dileği ile.

“Mesafe sorunu”nun elbette niyete bağlı olarak zahir eden bir seyri var, ki bağımlı sosyokültürel ve ideolojik yaşamın kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkar. Aslında kişi, konunun ne olduğunu ve yapılması gerekeni bilir.. Ama konuşlandığı durum nedeniyle yapmaz..

Bir de zihinsel donanım, gerekli alt yapı eksikliği nedeniyle yapamaz.. Mental yapı yetersiz kalmıştır. Sonuçta iyi ve doğrunun ne olduğunu ve yapılması gerekeni bilemediği için yapamaz.. Ve yapmaz.

Akademik Yaşamım boyunca, Siyonist – Emperyalist Yahudi Tarikatlarına kayıtlı tanıdığım Prof. Dr.’lar her iki durumun da temsilcileri olarak vardılar. Hepimiz birbirimizin kaç karatlık insan olduğumuzu karşılıklı bilerek yıllarca birarada yaşadık.